

© В.С. Мельник, Л.Ф. Горзов, Р.Т. Головацька, 2015

УДК 371.32:613.2/8:613.954/.955

В.С. МЕЛЬНИК, Л.Ф. ГОРЗОВ, Р.Т. ГОЛОВАЦЬКА

Ужгородський національний університет, стоматологічний факультет, кафедра дитячої стоматології, Ужгород

ПРОВЕДЕННЯ «УРОКІВ ЗДОРОВ'Я» В ДИТЯЧИХ ДОШКІЛЬНИХ ТА ШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ м. УЖГОРОД

У статті проведено аналіз санітарно-просвітницької роботи в організованих дитячих дошкільних та шкільних закладах м. Ужгород студентами стоматологічного факультету Ужгородського національного університету. Завдяки проведенню «уроків здоров'я» досягаються хороші результати формування стійких навичок гігієни ротової порожнини, у дитини розвивається позитивне ставлення до здорового способу життя та збереження стоматологічного здоров'я.

Ключові слова: стоматологічна профілактика, санітарно-просвітницька робота, дитячі дошкільні заклади, школи

Вступ. Діти – це найдорожче, що є в нашому житті, тож ми прагнемо, щоб вони росли здоровими та щасливими. Гігієнічне виховання дітей різного віку є основним завданням програми Ужгородської міської ради від 16 липня 2009 року №1148 «Здорова усмішка дітей Закарпаття», яку впроваджують викладачі кафедри дитячої стоматології Ужгородського національного університету (УжНУ) разом зі студентами-стоматологами. Під час спеціальних «уроків здоров'я» вони навчають дітей різного віку, а також їх батьків і вихователів, методам догляду за ротовою порожниною, засобам профілактики стоматологічних захворювань, правильному харчуванню та багатьом іншим важливим речам для вироблення у дітей правильної та стійкої мотивації до збереження власного стоматологічного здоров'я [1, 3, 4].

Мета дослідження. Узагальнити досвід санітарно-просвітницької роботи серед дітей дошкільних та шкільних закладів м. Ужгород.

Матеріали і методи. Проведено аналіз санітарно-просвітницької роботи в організованих дитячих дошкільних закладах № 2, 3 і 6 та загаль-

ноосвітніх школах № 2 і 3 м. Ужгород студентами стоматологічного факультету УжНУ.

Результати досліджень та їх обговорення. Для навчання дітей використовують сучасні форми та методи, що відповідають їхнім віковим особливостям [1, 3, 5].

Студенти III курсу стоматологічного факультету УжНУ провели уроки гігієни у дошкільних закладах № 2 і 3 м. Ужгород тривалістю 20–25 хв. Уроки поділили на 2 частини: теоретичну та практичну. Інформацію подавали невеликими фрагментами у вигляді театралізованих уроків, вистав за участю в них казкових персонажів, які розповідали дітям про значення зубів для організму людини, про фактори, що провокують розвиток каріозного процесу (рис. 1). Другою складовою гігієнічного виховання та навчання методом стоматологічної гігієни, що передбачає прищеплення стійких навичок правильного, свідомого та регулярного догляду за ротовою порожниною. Практичне навчання проводиться на моделях, кожний новий елемент декілька разів повторюється.



Рис. 1. Проведення «уроку здоров'я» студентами III курсу стоматологічного факультету у дитячому дошкільному закладі № 6, м. Ужгород

Студенти дають у письмовій формі рекомендації батькам з приводу правильності добору засобів гігієни для конкретної дитини. Одним із позитивних моментів організації гігієнічного виховання дітей є наявність у кожній групі санітарного блоку, що дає можливість дітям практично засвоїти рухи чищення зубів (стандартний метод, адаптований для кожного вікового періоду). Після практичного навчання техніки чищення зубів студенти відзначають найактивніших дітей, яких заохочують невеликими подарунками та призами.

Метою уроків гігієни у дітей віком 5–6 років є прищеплення основ особистої гігієни, закріплення навичок використання зубної щітки та пасти, формування усвідомлення необхідності догляду за порожниною рота зранку, перед сном і прополіскування після кожного прийому їжі. Аналіз результатів відвідувань дитячих дошкільних закладів дозволяє констатувати, що діти після проведення 2–3 уроків гігієни можуть чітко відповідати на поставлені запитання та мають стійкі правильні мануальні навички чищення зубів [2, 6].

Студенти III курсу стоматологічного факультету УжНУ провели уроки гігієни у ЗОШ № 2 та № 3 м. Ужгород (рис. 2, 3). Організація та проведення уроків гігієни в школі дещо відрізняються від дитячих дошкільних закладів.



Рис. 2. Студенти III курсу стоматологічного факультету навчають навикам гігієни ротової порожнини учнів I класу школи № 2, м. Ужгород



Рис. 3. Проведення «уроку здоров'я» студентами III курсу стоматологічного факультету в школі № 3, м. Ужгород

Заняття проводять у вигляді бесіди, в перших класах – в ігровій формі з елементами змагання. Під час уроків гігієни враховують особливості психологічного розвитку дитини у кожній віковій групі. Тому навчання, зазвичай, здійснюють методом переконання, що базується на доказових оповіданнях з демонстрацією конкретних прийомів догляду за ротовою порожниною та оцінки її гігієнічного стану до та після чищення зубів. Урок

гігієни ротової порожнини в школі складається із трьох частин: санітарно-просвітницької, навчання методів гігієни та контролю якості отриманих навичок. Санітарно-просвітницька частина уроку гігієни передбачає інформування дітей у вигляді бесіди про будову зубів, їхнє значення у житті людини; про роль зубних відкладень у виникненні захворювань тощо. Ця частина заняття повинна тривати до 10–15 хв. Наступна частина уроку –

навчання методів гігієни ротової порожнини, передбачає детальну розповідь та демонстрацію на муляжах і плакатах правил чищення зубів. Студенти завжди ретельно готуються до проведення занять (плакати, презентації, санбюлетені). Всі матеріали після уроку залишають дітям для оформлення куточка гігієни в класі. Оцінка ефективності поданого матеріалу та закріплення отриманих навичок повинно здійснюватися при самостійному чищенні зубів під контролем студентів-стоматологів із виправленням виявлених помилок.

Висновки. Санітарно-просвітницька робота в організованих колективах та безпосереднє навчан-

ня дітей правил догляду за ротовою порожниною – два основні взаємопов'язані розділи гігієнічного навчання підростаючого покоління. Без їхнього ефективного та широкого впровадження у повсякденну практику стоматологів, вчителів та батьків не можна сподіватися на зниження стоматологічних захворювань серед населення.

Аналіз наших даних свідчить, що розвивати у дитини позитивне ставлення до здорового способу життя та збереження стоматологічного здоров'я можна лише спільними зусиллями дитячих стоматологів, педагогів та батьків із застосуванням різних форм санітарно-просвітницької роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисова И.В. Опыт проведения уроков профилактики стоматологических заболеваний в старших группах детей детских дошкольных учреждений / И.В. Борисова, Н.А. Полушкина, О.В. Саенко // Современная стоматология. — 2009. — №3(47). — С. 72—73.
2. Кисельникова Л.П. Роль гигиены полости рта в профилактике стоматологических заболеваний у детей / Л.П. Кисельникова. — М.: МГМСУ, 2008. — 27 с.
3. Козловская Л.В. Опыт планирования и проведения мероприятий по профилактике кариеса зубов у детей раннего возраста в условиях дошкольного образовательного учреждения / Л.В. Козловская, А.И. Яцук, М.В. Жигало [и др.] // Стоматологический журнал. — 2009. — № 1. — С. 3—33.
4. Новикова В.В. Практическая результативность двухлетней программы контролируемой чистки зубов младших школьников в улучшении гигиены рта / В.В. Новикова, Н.П. Щур, Л.Н. Полянская // Стоматологический журнал. — №4. — 2011. — С. 226—228.
5. Терехова Т.Н. Роль стоматологических проектов у формуванні сприятливого для збереження здоров'я середовища в дошкільному закладі / Т.Н. Терехова, Л.В. Козловська // Профілактика та дитяча стоматологія. — 2012. — № 1 (6). — С. 5—13.
6. Федорова Т.Ф. Оценка эффективности стоматологического гигиенического воспитания детей дошкольного возраста от типа темперамента / Т.В.Федорова, Н.В. Тарасова, Е.А. Бриль [и др.] // Фундаментальные исследования. — 2012. — № 7, Часть 2. — С. 411—414.

V.S. MELNYK, L.F. HORZOV, R.T. HOLOVATSKA

Uzhhorod National University, Dental Faculty, Children Dentistry Department, Uzhhorod

CONDUCTING «HEALTH LESSONS» IN PRE-SCHOOL AND SCHOOL ESTABLISHMENTS OF UZHGOROD TOWN

The article analyzes health and education work in organized pre-school and school establishments of Uzhhorod town by Uzhhorod National University Dental Faculty students. Thanks to «Health Lessons» quite good results of the formation of stable oral hygiene skills are being achieved, whereas the child develops a positive attitude towards healthy living and preserving dental health.

Key words: dental prevention, sanitary-educational work in kindergartens and schools

Стаття надійшла до редакції: 24.11.2014 р.